

як інструмент досягнення балансу між інтересами працівника, роботодавця та держави, спрямований на створення безпечних, справедливих і гідних умов праці.

Список використаних джерел

1. Бондарчук О. Г., Васківська К. М., Левчук П. Р. Трудове право України : Навч. посіб. Серія: «На допомогу студенту УДФСУ». Ірпінь : Ун-т держ. фіскал. служби в Україні, 2021. 575 с.
2. Конституція України : від 28.06.1996 № 254к/96-ВР : станом на 1 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>(дата звернення: 04.11.2025).
3. Кодекс законів про працю України : Кодекс України від 10.12.1971 № 322-VIII : станом на 12 жовт. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>(дата звернення: 04.11.2025).
4. Логінова М. В., Декусар І. А. Склад трудових відносин. Матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції. XII Міжнародна науково-практична конференція «Теорія і практика сучасної науки та освіти». Львів, 2024. С. 209- 210.
5. Поняття, предмет, принципи та функції трудового права. Сайт: Букліб. URL: <https://buklib.net/books/26246> (дата звернення: 04.11.2025).
6. Щербина В. І., Соцький А. М. Трудове право України : Підручник. Чернівці : Технодрук, 2021. 552 с.

ВІДНОВЛЕННЯ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ПІСЛЯ ВІЙНИ: ПРАВОВІ СТРАТЕГІЇ, СТИМУЛЮВАННЯ ПРИВАТНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У КУЛЬТУРУ, ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ТА ЗАХИСТ КРЕАТИВНОГО БІЗНЕСУ

Коваль Ольга

к.ю.н., доцент

Кафедра приватного та публічного права

Дем'яненко Анастасія

здобувачка вищої освіти бакалаврського рівня

КНУТД, Україна

Анотація. Стаття присвячена дослідженню правових механізмів відновлення та розвитку креативної економіки України у післявоєнний період. Основну увагу зосереджено на формуванні ефективних стратегій для стимулювання приватних інвестицій у культуру, а також на питаннях легалізації та захисту креативного бізнесу. У роботі проаналізовано чинне законодавство,

актуальні державні ініціативи та міжнародні програми підтримки (зокрема, Creative Europe та ResiliArt Ukraine). Окремо розглядаються ключові аспекти гармонізації національного законодавства із європейськими стандартами, а також роль податкових пільг та цифровізації процесів у сфері інтелектуальної власності. На основі аналітичних даних щодо зростання кількості зареєстрованих суб'єктів, автори узагальнюють перспективи культурної сфери як важливого чинника післявоєнного економічного відродження України.

Ключові слова креативна економіка, інвестиції у культуру, правові стратегії, легалізація бізнесу, інтелектуальна власність, цифровізація, Creative Europe, післявоєнне відновлення.

Постановка проблеми. Повномасштабна війна завдала колосальних збитків культурному сектору України, який є основою креативної економіки. Руйнування інфраструктури, міграція фахівців та втрата ринків призвели до скорочення частки креативних індустрій у ВВП з 3,8% до 2% у 2023 році. Водночас сектор демонструє високу гнучкість через цифровізацію. Проте, відсутність системної стратегії залучення приватних інвестицій, недосконалість механізмів легалізації фріланс-бізнесу та виклики у сфері захисту інтелектуальної власності (ІВ) в цифровому середовищі визначають актуальність цього дослідження.

Аналіз останніх досліджень. Проблематика розвитку креативних індустрій є предметом досліджень WIPO, OECD, ЮНЕСКО та програми Creative Europe. Науковий дискурс зосереджений на питаннях правового забезпечення, інновацій та цифровізації. Однак, саме комплексні правові стратегії післявоєнного відновлення з урахуванням української специфіки потребують окремого аналізу.

Мета дослідження є аналіз правових механізмів відновлення креативної економіки України після війни, визначення шляхів стимулювання приватних інвестицій у культурну сферу, а також розроблення рекомендацій щодо легалізації та захисту креативного бізнесу в умовах цифровізації.

Виклад основного матеріалу. Повномасштабна війна в Україні завдала колосальних збитків не лише промисловості, а й культурному сектору, який є основою креативної економіки. Зруйновані мистецькі простори, музеї, освітні установи, міграція творчих фахівців, втрата ринків збуту та зменшення приватних інвестицій стали головними викликами для держави. Проте саме креативна економіка має потенціал стати одним із ключових напрямів післявоєнного відновлення, оскільки вона поєднує інтелектуальний, культурний і технологічний потенціал суспільства, створюючи нові робочі місця та іміджеву вартість країни [1].

Серед найперспективніших напрямів правового розвитку можна виокремити легалізацію фріланс-платформ і самозайнятих креаторів, розвиток електронних реєстрів інтелектуальної власності, стимулювання приватних інвестицій через податкові пільги та запровадження механізмів публічно-приватного партнерства у сфері культури [2].

За офіційними даними Міністерства культури та інформаційної політики України (2024) [3], до початку війни креативні індустрії формували близько 3,8% ВВП, проте у 2023 році їх частка скоротилася до 2%. Водночас спостерігається підвищення ролі цифрових платформ і стартапів, орієнтованих на глобальні ринки. Це підтверджує, що український креативний сектор має високий рівень гнучкості й здатний до швидкого відновлення навіть у період збройного конфлікту.

Проблематика розвитку креативних індустрій в Україні та за кордоном є предметом активних міждисциплінарних досліджень. У науковому дискурсі зосереджується увага на питаннях правового забезпечення діяльності креативного сектору, інтеграції інновацій у сферу культури та освіти, а також на ролі цифрових технологій у відновленні креативної економіки. Міжнародні аналітичні центри та організації, серед яких WIPO, OECD, ЮНЕСКО та програма Creative Europe [4], підкреслюють важливість правового захисту інтелектуальної власності, розвитку підприємництва в культурній сфері та створення сприятливих умов для міжнародного партнерства.

Попри наявність окремих досліджень, низка питань залишається невирішеною. Зокрема, відсутня системна державна стратегія залучення приватних інвестицій у культуру, недостатньо розвинені правові механізми легалізації фріланс-бізнесу, а система захисту прав інтелектуальної власності ще не повністю адаптована до сучасних цифрових реалій. Саме тому питання правових стратегій відновлення креативної економіки після війни потребує подальшого комплексного аналізу.

У 2023–2024 роках Міністерство культури та інформаційної політики розробило стратегію “Культура 2030” [5], що передбачає цифровізацію галузі, створення реєстру креативних підприємців та інтеграцію до європейських програм підтримки. Ці кроки закладають правову основу для формування прозорості та конкурентної екосистеми креативних індустрій.

Відновлення креативної економіки України неможливе без правового реформування. Одним із ключових документів став Закон України « Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні » [6], який визначив поняття та коло суб’єктів креативної діяльності.

Важливим аспектом є залучення приватних інвестицій у культурну сферу. У країнах ЄС частка таких інвестицій сягає 30–40% загального фінансування культури, тоді як в Україні вона не перевищує 7% [3]. Запровадження механізмів “креативних податкових знижок”, державних грантів і меценатських програм може стимулювати бізнес до фінансування мистецьких ініціатив. Додатковим стимулом може стати державна програма “Культурний фонд відновлення”, яка забезпечить прозорий розподіл коштів між регіонами.

Окремої уваги заслуговує питання легалізації креативного бізнесу. Значна частина креативних працівників — фрілансери, які часто працюють без офіційної реєстрації. Запровадження статусу “самозайнятого креатора” із